

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. II. An juramentum calumniæ possit remitti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

Bonifacius VIII. sic loquitur : quamvis in causis spiritualibus (*in quibus debet de veritate dicenda jurari*) Canones non indicant alicui calumniae juramentum : nos tamen (quia frequenter calumniari videmus in ipsis) utile reputamus , quod simul (sicut plerique observant) *tam de veritate dicenda , quam de calumnia (ut via pracludatur calumniis) jurari debeat in eisdem ;* quibus praenotatis.

699. Resp. juramentum calumniae , quando alterutra pars litigantium id exigit , ut praestetur a parte , esse de substantia iudicii sic , ut totus processus vitietur , si iudex id praestari non jubeat , parte litigante id exigente ; ita communiter Doctores cum Bartolo in L. 2. C. de iurejurand. propter calumniam , & *Sed quia veremur* , ibi : *Sed quia veremur , ne forsitan quidam , collusione aliqua utentes , remittere videantur inter se huiusmodi Sacramentum , & ex praedicta dissimulatione nostram sanctionem deludant : sancimus , omnes iudices , (licet ex compromisso cognoscant ,) vigorem suum exercentes (quia non pro commodo privatorum , sed pro communi utilitate praesentem legem posuimus)* minimè pati , tale Sacramentum remitti , *sed omnimodo hoc & ab Actore , & à fugiente exigi : ne paulatim videatur huiusmodi res defraudari , & Sacramentum vel principalium personarum , vel Advocatorum ex quacunque parte mutilari .* ita etiam Francus in dict. c. 1. h. t. in 6. num. 4. Gail. l. 18. observ. 80. Layman. in cit. c. 1. num. 4. & alii.

§. II.

An juramentum calumniae possit remitti ?

700. QVæstio procedit. 1. an possit remitti à partibus ? 2. à Iudice ? 3. an statuto ? 4. an à Supremo Principe ? 5. an consuetudine ? Ad. 1. Resp. de remissione negativa , quæ fit non exigendo , jam diximus affirmativè num. 697. difficultas est de remissione , quam facit pars pa-

Tom. II.

tratione expressa ? Negativa communis est , quam tenet Layman cit. num. 3. Haunold. tom. 5. tract. 3. num. 457. Barbof. in cit. c. 1. num. 4. & alii. Ratio huius est , quia his , quæ introducta sunt in favorem publicum , pactis privatorum derogari non potest ; at juramentum calumniae introductum est in favorem publicum , ut expressè dicitur in cit. §. *sed quia veremur* , relato num. preced. ne scilicet veritas occultetur , & partibus concedatur facultas calumniandi , aut tam graves , & bono publico necessarias leges eludendi , ut loquitur Imperator , in §. *sed quia veremur* , supr. numer. 699.

Ad. 2. Resp. à Iudicibus , non supremis , non posse remitti juramentum calumniae ; tum quia inferior jure ordinario nihil potest in lege Superioris ; tum quia id expressè illis prohibetur in dicto §. *sed quia* , ibi : *sancimus omnes Iudices , vigorem suum exercentes , minimè pati , tale Sacramentum remitti , sed omnimodo hoc & ab Actore , & à fugiente exigi ,* maximè cum hoc medium non pro commodo privatorum , sed pro communi utilitate introductum sit ; cui vi muneris sui specialiter consulere tenentur Iudices ; dixi à Iudicibus non supremis ; nam , cum sit introductum jure positivo , cui supremus Princeps derogare potest (saltem exigente id utilitate publica , quam etiam Princeps tueri debet ; hoc enim directè respicit jus jurisdictionis) per rescriptum Supremi Principis decerni potest , ut non praestetur juramentum calumniae ; sic Abbas in c. cæterum h. t. n. ult. ex quo habetur etiam responsio ad 4. quod tamen aliqui restringunt solùm ad casum , quo expressis verbis derogat ; sic Barbof. in c. 1. §. propter h. t. n. 5.

De statuto id expressè negat Barbosa 702. cit. cum Viviano , & alii ibidem relatis ; quod etiam tenet Menochius lib. 1. de Arbitrar. quæst. 20. num. 4. & sic omnino dicendum videtur , propter gravissima mala , quæ huius juramenti præmissio inducit , ut experientia certum est , innumeris fraudibus , falsis probationibus , dilationibus , & similibus inven-

tis laxatâ viâ ; præsertim , cùm hoc juramentum favore publico introductum sit , L. 2. §. *Sed quia* , C. h. t. ob tres potissimum causas : primæ , ut sic eliciatur veritas , *ex literis* , *de jurejur.* : secundò ut , metu jurisjurandi , litigantium compefcatur audacia , L. 1. C. h. t. tertio , ut omnis calumnia arceatur , L. 2. *authent. principalis* , C. de *jurejur.* propter calum. ex quo patet ad 3. De consuetudine verò pariter introduci non potest , ut *indefinitè* partes de calumnia jurare non teneantur , vel expressè remittere possint , aut recufare etiam Judice exigente , per c. *Cæterùm* , 5. h. t. ubi dicitur , quòd , si Clerici coram Judice suo Ecclesiastico litigent , compelli debeant , ad juramentum propter calumniam utrinquè præstandum , *consuetudine , qua legi contraria est , non obstante* ; & ita tenet Perez gloss. 5. dub. 6. *vers. istud tantum juramentum pag. 541. tit. 4. lib. 3. Ordin. & alii apud Barbof. dict. c. 5. n. 5.*

703.

Dixi , *indefinitè*. Nam Layman. in *cit. c. 5.* textum illius canonis , sic intelligit , consuetudinem (*ut partes de calumnia non jurent*) non posse prævalere Adversus legem , si occasione talis consuetudinis appareat veritatem occultari , & viam calumniis patere ; esset enim irrationabilis consuetudo , & bonis moribus repugnans : sin autem ob hominum alicujus Regionis probitatem , & fidelitatem , simplex non calumniandi promissio , aut juramentum de veritate sufficere videatur , præsertim in causis non arduis , tum consuetudine præsertim immemoriali , (*L. de juram. calumn.*) abrogari posse ; c. *ult. de consuetud.* quamvis fortassè textus etiam intelligi possit , non posse per consuetudinem introduci , ut judice vel ad instantiam partis , vel ex officio , juramentum calumniæ exigente , ob causam , quæ ipsi justa visa est , recufari queat ; posse tamen per consuetudinem introduci , ut si pars non exigat , judex ordinariè hoc juramentum non deferat ; sic Layman : sed reverà rebus , & periculis , quibus cavendis hoc juramentum introductum est , bene consideratis , non videtur ullatenus communi bono expedire ; imò , ubi lex ista non

servatur , ut in quibusdam Provinciis contingit , non tantum ex parte litigantium , sed ipsorum etiam Procuratorum , vel Advocatorum , multas iniquitates intervenire , protelatis litibus non tantum injustis , sed etiam possessione , quam possidentes planè iniquam nõrunt , magno animæ detrimento ; ex quo patet responsio ad 5.

Confirmari hoc potest ex c. *Constitutus* . 3. de *Fidejussorib.* ubi Fidejussor , qui pro alio fidejussit , propter debitoris moram in solvendo , debito semper augescente , plurimum molestatus à Creditore , compulsus ad solutionem Debitore , etiam per Censuras Ecclesiasticas dicitur liberandus , & Debitori imponendum juramentum calumniæ , si debitum , vel accessiones negaverit , *consuetudine , que est legi contraria , non obstante*. Unde meritò Vallensis h. t. cenlet §. 1. num. 1. id adeò necessarium esse , ut , si ab alterutra parte exactum , & omissum fuerit , omissio vitiet processum , & sententiam reddat nullam , L. 2. §. *sed quia* , C. eod. Bart. in L. cùm Judices , §. *sed quia veremur* , num. 3. C. *cit. tit. Alex.* in lib. *Qui bona* , §. *si alieno* , n. 14. ff. de *damno infecto*. Idquè de jure obtinet , licet à fisco exigatur : quia cùm hoc juramentum calumniæ nusquam à lege fisco nominatim remissum reperitur , illud etiam præstare debet , quandòquidem fiscus non nisi in casibus à jure expressis privilegiatus sit , & , in non expressis , juris communis dispositioni subjaceat , L. *fin. C. de usuris fiscalib.* l. 10. Dico , *de jure* ; quia de consuetudine , id non servari in fisco , testari Doctores refert Gail. 1. *observ.* 90. quia talibus juramentis non debet gravari fiscus ; tum propter majestatem mandantis ; tum quia *calumniari non præsumitur , quem necessitas officii excusat* , & personæ qualitas præsumptionem calumniæ excludit : Sed quàm sæpe fallit !

ARTI.